

Magyar Lapkiadók Egyesülete
Társszabályozás Szakértői Bizottsága

Ügyiratszám NMHH: MN/752-7/2018.

Ügyiratszám MLE: T-2018/01.

Tárgy: az NMHH-hoz [REDACTED]
magánszemélynek a HVG c. újságban
megjelent tartalom miatt benyújtott
bejelentése

Ügyintéző: dr. Szilágyi Zsuzsanna

HATÁROZAT

[REDACTED] kérelmezőnek (továbbiakban: „**Kérelmező**”) a HVG Kiadó Zrt. (székhely: 1037 Budapest, Montevideo utca 14., cégjegyzékszám: 01-10-041172) elleni panaszos eljárásban a Magyar Lapkiadók Egyesülete (1016 Budapest, Mészáros u. 15-17.) (továbbiakban: „**MLE**”) Szakértői Bizottsága (továbbiakban: „**Bizottság**”) az alábbi

határozatot

hozta.

A Bizottság a kérelmet, mint megalapozatlant elutasítja.

A Bizottság jelen határozata ellen a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényben (továbbiakban: „**Mttv.**”) és Magyar Lapkiadók Egyesülete Társszabályozási Magatartási Kódexében (továbbiakban: „**Magatartási Kódex**”) rögzített szabályok megsértése esetén – a Magatartási Kódex 29. §-ával összhangban – van helye fellebbezésnek.

A fellebbezés a jelen határozat átvételétől számított 8 napon belül az eljárási díj megfizetésével az MLE elnökének címezve, az MLE Titkárságán nyújtható be. A fellebbezési határidő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs. A fellebbezési határidő elmulasztása esetén az MLE a fellebbezési kérelmet minden további vizsgálat és indoklás nélkül elutasítja.

A fellebbezési eljárás díja megegyezik az elsőfokú eljárásáért fizetendő – a Magatartási Kódex 19. § (1) bekezdésben meghatározott – díjjal.

INDOKOLÁS

Kérelmező a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatósághoz 2018. január 4-én keltezett kérelmében panasszal élt a HVG Kiadó Zrt. által üzemeltetett hvg.hu c. internetes honlapon¹, valamint a HVG nyomtatott sajtótermékben közzétett Konrád György íróval készült interjúval (a továbbiakban: „**Médiatartalom**”) kapcsolatban. Kérelmében előadta, hogy a Médiatartalom, mely 2018. január 4-én, a nyomtatott sajtótermék 66. (utolsó) oldalán jelent meg, a hvg.hu

¹http://hvg.hu/itthon/20180104_Konrad_megeshet_hogy_Orban_ugy_kerulheti_el_Ceausescu_sor_sat_ha_onkent_elmegy (letöltés dátuma: 2018. március 12.)

internetes honlapon pedig – szerkesztett változatban – ugyanezen napon vált elérhetővé, álláspontja szerint a Magatartási Kódex gyűlöletkeltés tilalmát kimondó rendelkezéseibe ütközik.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság a Kérelmező 2018. január 4-én kelt kérelmét továbbította társszabályozási eljárás lefolytatása céljából az MLE, mint az NMHH Médiatanácsával társszabályozási eljárásra közigazgatási szerződést kötött szervezet felé (érkezés ideje: 2018. március 2.).

Az MLE a Kérelmezőt 2018. február 22-én kelt felhívásában hiánypótlásra hívta fel, tekintettel arra, hogy a kérelem nem tartalmazott arra vonatkozóan nyilatkozatot, hogy a Kérelmező megkeresésére érdemi választ kapott-e az érintett médiatartalom-szolgáltatótól. Az MLE a Kérelmező rendelkezésére bocsátotta a kérelem formanyomtatványát is.

Ezt követően Kérelmező a fenti hiánypótlási kötelezettségének 2018. február 28-án kelt levelével, illetve az ahhoz csatoltan kitöltött formanyomtatvánnyal és az eljárási illeték befizetésének igazolásával eleget tett.

A kérelem érkeztetése 2018. február 28-án megtörtént, az MLE pedig az ügyben illetékes társszabályozási szakmai szervezetként az ügyet ugyanazon a napon befogadta, 2018. március 1-én pedig átadta az eljárás lefolytatására illetékes Bizottságnak.

A társszabályozási eljárásra vonatkozóan elsődleges jogi háttér az Mttv. 190. §-ában leírt társszabályozási, illetve az eljárási szabályokra rendelkezést tartalmazó, az Mttv. 194. § szerint megalkotott és elfogadott Magatartási Kódex tartalmazza.

A Bizottság álláspontja alapján a Magatartási Kódex hatálya – mind annak 3. § 1 bekezdés a) pontja és 10. § szakasza, mind az Smtv. 17. § (1)-(2) bekezdései és az Mttv. 192. § (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján – kiterjed a kérelemben foglalt ügyben történő határozathozatalra.

1. A Kérelmező által kifogásolt Médiatartalom egy Konrád György íróval megjelent interjú. A Kérelmező az interjú utolsó kérdésére az író által adott válasz egy részét tartja sérelmesnek, mely válasz szó szerinti leiratát az alábbiakban idézzük: *„Rejtelmes mozgások egyszer csak oda vezethetnek, hogy a miniszterelnök, ha nem akar Nicolae Ceausescu sorsára kerülni, akkor önként elmegy valahova. Jóakarató emberként azt kívánom, hogy Felcsútra menjen.”*

Kérelmező álláspontja szerint a fenti idézet a gyűlöletkeltés tilalmába ütközik. Bár a Kérelmező pontosan nem jelölte meg, hogy a gyűlöletkeltés ki ellen irányul, feltételezhető – és jelen határozat meghozatalakor ezt tekintettük kiindulási alapnak -, hogy a gyűlöletkeltés passzív alanya az interjú megjelenésekor hivatalban lévő miniszterelnök, Orbán Viktor.

A tényállás pontos feltárásához elengedhetetlen a „Nicolae Ceausescu sorsára” fordulat értelmezése. Nicolae Ceausescu román kommunista politikus, a Román Kommunista Párt vezetőjeként Románia diktátora 1965-1989-ig. Hatalmának végnapjairól a Rubicon történelmi folyóirat online kiadásában a következőt olvashatjuk: *„Az 1989-es év rendszerváltozásai, a szocialista blokk összeomlása következtében azonban Ceausescu hatalma is lehanyatlott, akít végül is erőszakkal távolítottak el Románia éléről. Tőkés László főszereplésével Temesváron decemberben forradalom robbant ki a diktátor ellen, aki december 21-ére hiába próbált tömeggyűlést szervezni a maga támogatására, a megjelentek haragja elől hamarosan menekülni kényszerült. Ceausescu helikopterrel hagyta el Bukarestet, a légtérzár miatt azonban nem jutott ki az országból; a bujkáló vezető az ellene forduló román hadsereg fogságába esett, majd december 25-én egy rögtönítélő törvényszék – felelőségével együtt – ítéletet mondott felette. A Ceausescu -házaspárt*

még azon a napon kivégezték, a diktátor halála pedig mérföldkőnek bizonyult Románia történelmében.”(Kiemelés a Szakértői Bizottságtól)²

Konrád György tehát egy olyan lehetséges, jövőbeli forgatókönyvről beszél, melynek értelmében Orbán Viktor miniszterelnöknek azzal a helyzettel kell szembesülnie, miszerint amennyiben önként nem távozik a hatalomból, Magyarország népe erőszakkal távolíthatja el az ország éléről.

2. A gyűlöletkeltés tilalmát a Magatartási Kódex 10. § (1) bekezdése tartalmazza, mely rögzíti, hogy „[a] médiatartalom-szolgáltató által közölt médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.”

A gyűlöletkeltés tilalma vonatkozásában ugyancsak releváns a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: „Smtv.”) 17. § 1 bekezdése, melynek értelmében „a médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség elleni gyűlölet keltésére”.

A gyűlöletkeltés tilalma tehát csak azokat a közléseket tilalmazza, melyek a felsorolt közösségek ellen irányulnak így az 1. pontban bemutatott Médiatartalom a Magatartási Kódex és az Smtv. gyűlöletkeltés tilalmát tartalmazó rendelkezéseibe fogalmilag sem ütközhet, hiszen annak passzív alanya nem valamely közösség, hanem egy személy.

3. Vizsgálható – bár erre a kérelem nem terjed ki -, hogy amennyiben a Kérelmező hibásan jelölte meg a kifogásolt megjelenés kifogásolásának jogalapját, az 1. pontban bemutatott Médiatartalom a Magatartási Kódex vagy az Smtv. egyéb rendelkezéseibe nem ütközik-e? A közlemény egyéb okból a Magatartási Kódexbe vagy az Smtv.-be ütközésének vizsgálatakor két körülmény bír kiemelt jelentőséggel: egyrészt a passzív alany közszereplői minősége, másrészt a Médiatartalom műfaja, tehát az, hogy a Médiatartalom interjú formájában jelent meg.

3.1. Alkotmányjogi szempontból releváns kérdés az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: „EJEB”) joggyakorlatára figyelemmel a médiatartalom szolgáltató egy interjúban elhangzottakért történő felelősségre vonhatóságának kérdése. Az EJEB a *Jersild kontra Dánia* (15890/89) ügyben hívta fel először arra a figyelmet, hogy lényeges körülmény az, ha nem egy adott médiatartalom-szolgáltató munkatársa, hanem interjúalánya tett kifogásolható kijelentéseket és ilyen esetben a médiatartalom-szolgáltató szűkebb körben vonható felelősségre. Az ügyet a magyar Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatának [38] bekezdésében irányadónak tekinti.

3.2. Tekintettel arra, hogy a Kérelmező által állított gyűlöletkeltés passzív alanya a hivatalban levő miniszterelnök, az Alkotmánybíróság és az EJEB alkalmazandó joggyakorlata alapján közszereplőnek minősül. A kérelem elbírálásánál tehát figyelemmel kell lennünk az említett két bírói fórum által a közszereplők bírálhatóságával kapcsolatban felállított mércére.

Az EJEB a közszereplő politikusokkal kapcsolatos véleménynyilvánítások jogszerűségének zsinórmértékét a *Lingens kontra Ausztria* (9815/82) ügyben fektette le, melynek lényege a közéleti szereplők magasabb tűrésküszöbének előírása a közügyek szabad vitatását lehetővé tevő véleményszabadság mind teljesebb érvényesülése érdekében. Az elvi megfontolások tekintetében az EJEB gyakorlatához igazodik a magyar alkotmánybírósági praxis is.

² Tarján M. Tamás: 1967. december 9. | Nicolae Ceaușescu lesz Románia államfője; forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1967_december_9_nicolae_ceausescu_lesz_romania_allam_foje/ (letöltés dátuma: 2018. március 12.)

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint közszereplőnek tekinti a közhatalom gyakorlóit és a közszereplő politikusokat {1/2015. (I. 16.) AB határozat [39]}, így nem vitás, hogy a hivatalban levő magyar miniszterelnök e definíció alapján közszereplőnek minősül.

Az Alkotmánybíróság közszereplők bírálhatóságára vonatkozó joggyakorlatát 7/2014. (III. 7.) AB határozatában foglalta össze és egyben erősítette meg az Alaptörvény hatálya alatt is.

„Az Alkotmánybíróság a szólás- és sajtószabadság, valamint a közszereplők személyiségvédelme ütközésének kérdését is vizsgálta már korábban büntetőjogi kontextusban (...). A 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh) kifejtettek szerint az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a szólásszabadság »különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek« (Abh., ABH 1994, 219, 228.). Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. »A demokratikus jogállam állami és önkormányzati intézményeinek szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája – még ha az becsületsértő értékítéletek formájában történik is – a társadalom tagjainak, az állampolgároknak olyan alapvető alanyi joga, amely a demokrácia lényegi eleme« (Abh1., ABH 1994, 219, 230.). (...)» {7/2014. (III. 7.) AB határozat [17]} (Kiemelés a Szakértői Bizottságtól)

3.3. A fenti szempontok figyelembevételével kell eljárni annak elbírálása során, hogy esetlegesen a Magatartási Kódex és az Smtv. emberi méltóságot, információs önrendelkezési jogot, kiskorúakat vagy az alkotmányos rendet védő rendelkezéseibe (Magatartási Kódex 5-10. §§) ütközik-e a Médiatartalom. A 3.1 és 3.2 pontokban kifejtettekre figyelemmel e rendelkezések különösen komoly, egyértelmű és vitathatatlan megsértése eredményezhetné a Médiatartalom jogsértő voltának megállapíthatóságát. Ilyen körülmények a jelen esetben nem állnak fenn. Az interjúban az író a jövőre vonatkozó sejtésének, jóslatának adott hangot, mely bár esetlegesen kiválthatott egyesekből meglepődést, felháborodást, megütközést, azonban e közlést, mint vélemény az Alaptörvény IX. cikkében deklarált véleménynyilvánításhoz való jog védelmi körébe tartozik.

4. A fentiekkel összhangban a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sérelmezett cikk gyűlöletkeltésre nem alkalmas és egyéb módon sem ütközik a Magatartási Kódex vagy az Smtv. alkalmazandó rendelkezéseibe, így a Bizottság – összhangban a Magatartási Kódex 28. § 1-es bekezdésének a) pontjával – a kérelem elutasítása mellett döntött.

Figyelembe véve azt, hogy a nem jogsértő, azonban egyesekben meglepődést, felháborodást, megütközést keltő vagy más szempontból kifogásolható médiatartalmak is a sajtószabadság védelmi körébe tartoznak, így a Bizottság álláspontja szerint az ilyen tartalmakkal szemben megfelelő „válasz” lehet például egy arra reagáló, adott esetben azt kritizáló (újságírói) vélemény. Az ilyen vélemények is az oltalmazott szabadságjogok védelmi körébe tartoznak.

Az eljárás során eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Magatartási Kódex 29. § szakaszán alapul.

Kelt: Budapest, 2018. március 27.

Kiss László s.k.
a Szakértői Bizottság tagja

Somodi Géza s.k.
a Szakértői Bizottság tagja

Dr. Réti László s.k.
a Szakértői Bizottság elnöke